

KORHONA VA TASHKILOTLARDA MAHSULOT SIFATINI NAZORAT QILISH.

Raxmonov Furqat Abdukhakimovich.

Jizzax politexnika instituti.

Тел: +998 91 566 06 64

rahmonovfurqat67@gmail.com.

ANNOTATSIYA

Korxonahisoboti -ma'lum davr ichida bajarilgan ishlar to'g'risidagi natijalar orqali ifodalaniladi. Operativ, statistik va buxgalter hisoboti qiymatlariga tayanib yig'ilgan ma'lumotlarga qarab korxonahisoboti tayyorlanadi.

Таянч иборалар: Operativ, statistik va buxgalter hisoboti

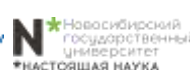
Mahsulot sifatini nazorat qilish - ishlab chiqarishning hamma etaplarida olib boriladi va quyidagi operatsiyalarni bajarish bilan shug'ullanadi: korxonaga keladigan xom ashyoning va material resurslarning sifatini tekshirish; unga qo'yilgan talabga javob berishini ta'minlash; ishlab chiqilgan tayyor mahsulot sifatini tekshirish va kuzatuvchi maxsus hujjatlarni rasmiylashtirish; xom ashyo, material resurslar va tayyor mahsulotlarni joylashtirilishini ta'minlash, xom ashyo va material resurslar, hamda tayyor mahsulotni sifatli saqlanishini ta'minlash; korxonaga keladigan xom ashyolarni va jo'natiladigan tayyor mahsulotlarni isrof qilmaslik uchun zarur bo'lgan chora-tadbirlar sistemasini ishlab chiqish; mahsulot ishlab chiqarish texnologik jarayonlarini qoidaga rivoya qilgan holda olib borish; sifatsiz mahsulotlar ishlab chiqiladiganini darhol aniqlab borish va uni yuqotish chora - tadbirlarini ko'rish; korxonaxovlisini, omborxonasini va ma'muriy binolarini sanitar holatini kuzatib borish; xom ashyo va tayyor mahsulot sifatini kuzatib borish varaqasini tashkil qilish; omborxonalarda mahsulotlarni nobut bo'lmasligini ta'minlash tadbirlari o'tkazish va ularni bajarilishini nazorat qilib borish.

"Mahsulot sifatini boshqarish" qism sistemasi-quyidagi qism sistemalarning ko'rsatkichlariga asosanib faoliyat ko'rsatadi:

- 1.Asosiy ishlab chiqaruvchi bo'limlarni operativ boshqaruvchi;
- 2.Ishlab chiqarishni operativ boshqarish;
- 3.Mahsulot topishni boshqarish;
- 4.Material - texnik ta'minot.

"Hisob, ishlab chiqarish-moliyaviy faoliyatni tahlil qilish va hisobot berish" qism sistemasi - korxonaning statistik, tezkorlik va buxgalterlik hisoboti, hisobotlarni rasmiylashtirish ishlari va asosiy texnik iqtisodiy ko'rsatkichlarni tahlil qilish kabi vazifalarini bajaradi.

Statistik hisobot - korxonahisoboti ishlab chiqarish rejasini va boshqarilishini tashqillashtirish uchun ko'rsatilgan topshiriqlarning bajarilishini nazorat qiladi va zarur ma'lumotlar bilan ta'minlanishini boshqarib boradi. Statistik hisobotning asosiy ko'rsatkichiga ishlab chiqariladigan mahsulotni miqdori va sifati, ishlab chiqarish unumdorligi, ishchi xodimlarni malakasi va soni, ishchi kuchini harakati, ishlab chiqarish quvvatidan foydalanish darajasi, ishlab chiqarilgan mahsulotga sarflangan harajatlar, moliyaviy harajatlar va xo'jalik yuritishning boshqa ko'rsatkichlari kiradi.

Tezkor hisobning funksiyasiga: ayrim jarayonlarni sodir bo'lish holatlarini kuzatib borish va xizmat guruxlariga zarur ma'lumotlarni tezda yetkazib berish, hamda korxonada xo'jalik yuritish faoliyatini boshqarib borish kiradi.

Hisobchi hisobi vazifasiga: barcha sodir bo'ladigan xo'jalik operatsiyalarini uzluksiz ravishda kuzatib borish va rasmiylashtirish, hamda davlat mulkini saqlash, undan oqilona foydalanishni nazorat qilib borish, iqtisodiy rejimlarga rivoj qilib borish, hisob va moliyaviy qoidalarga rivoj qilib borish kiradi.

Hisobchi hisobi quyidagi bo'limlarning topshiriqlarini o'ziga mujassamlashtirgan bo'ladi: asosiy ishlab chiqarish fondi; ishlab chiqarish zaxiralari, mehnat va ish haqqi, ishlab chiqarishga sarflanadigan harajatlar, tayyor mahsulot, tayyor mahsulotlar va ularni taqsimlash, pul qog'ozlarning harakati, hisoblashlar, nobudgarchilik va komomatlar, kredit jihozlari, fondlar va rezervlar, moliyaviy natijalar. Jami ko'rsatkichlar buxgalter balansiga va uni izoxiga keltiriladi.

Korxonada hisoboti -ma'lum davr ichida bajarilgan ishlar to'g'risidagi natijalar orqali ifodalangan. Operativ, statistik va buxgalter hisoboti qiymatlariga tayanib yig'ilgan ma'lumotlarga qarab korxonada hisoboti tayyorlanadi.

Korxonaning ma'lum davrdagi yutuq va kamchiliklarini aniqlash uchun ishlab chiqarish faoliyatini tahlil qiladilar va rejada ko'rsatilgan ishlarni bajarilish yoki bajarilmaslik sabablari aniqlanadi. Korxonadagi hamma bo'limlarning iqtisodiy va social o'sishini rejasi analitik ko'rinishli masalalar orqali ifodalangan. Korxonada uchun eng asosiy reja bu ishlab chiqarish rejasidir va tayyor mahsulotni istemolchilarga yetkazib berishdir, hamda mehnat va ish haqqi, mahsulotni tan narxi, foyda va moliyaviy rejalaridir.

"Hisob, ishlab chiqarish-moliyaviy faoliyatni tahlil qilish va hisobot berish" qism sistemasi - korxonaning katta hajmdagi masalalarni hisob varaqasi ko'rinishida o'ziga mujassamlashtirgan bo'ladi. Ularning ko'rsatkichlari bo'yicha yig'ilgan ma'lumotlar katta hajmni egalaydi (ma'lumotlarni yig'ish va qayta ishlash). Bu hisoblash texnika jihozlari keng miqyosda qo'llashni talab qiladi: ma'lumotlarni ro'yxatga olish, hisoblash, guruxlarga bo'lish va boshqa operatsiyalarni bajarish. Ishlab chiqarishdagi avtomatlashtirgan boshqaruv sistemasining funktsional qism sistemasi - korxonaning har tomonlama tuzilgan iqtisodiy rejasi va uni boshqarish faoliyatini o'ziga mujassamlashtirgan bo'ladi.

Yuqorida keltirilgan IChABSning funktsional faoliyati yana boshqa funktsional qism sistemalar bilan to'ldirilib boriladi. Bu esa korxonalarining va birlashmalarining tuzilishiga va jamiyatda tutgan o'rniga bogliq bo'ladi.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ:

- 1.Рахмонов Ф.А. “Чигитли пахтани сақлаш”. “Ўзбекистон кишлоқ ва сув хўжалиги журнали”.№12.2022.24-бет.
- 2.Рахмонов Ф.А. ЧУВСТВИТЕЛЬНАЯ ИЗМЕРИТЕЛЬНАЯ СХЕМА ДЛЯ ЗОНДОВЫХ ПРЕОБРАЗОВАТЕЛЕЙ ВЛАЖНОСТИ //INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE" INNOVATIVE TRENDS IN SCIENCE, PRACTICE AND EDUCATION". – 2023. – Т. 2. – №. 2. – С. 94-102
- 3.Isroilov F. M., Rakhmonov F. A., ugli Ungarov D. Y. HIGH RESPONSIBILITY (SENSITIVITY) AND ACCURACY OF TEMPERATURE SENSORS FACTORS OF

ACHIEVEMENT AND RELIABLE OPERATION //International Academic Research Journal
Impact Factor 7.4. – 2023. – Т. 2. – №. 1. – С. 163-169.

4.Raxmonov F. A. Advantages of Introducing Quality Management System in Textile Companies of the Republic //Texas Journal of Multidisciplinary Studies. – 2022. – Т. 11. – С. 95-97.

5.Турапов У. Ў., Мулданов Ф. Р., Рахмонов Ф. А. ШАХСНИНГ БИОМЕТРИК ХУСУСИЯТЛАРИ АНИҚЛАШДА ЮЗ ТАСВИРНИ СЕГМЕНТЛАШ, ИДЕНТИФИКАЦИЯЛАШ, ФИЛЬТРЛАШ, ЮЗ БЕЛГИЛАРИНИ АЖРАТИШ МЕЗОНЛАРИНИ ҚЎЛЛАШ МУОММОЛАРИ //Conferencea. – 2022. – С. 15-22.

6.Рахмонов Ф. А. ЧУВСТВИТЕЛЬНАЯ ИЗМЕРИТЕЛЬНАЯ СХЕМА ДЛЯ ЗОНДОВЫХ ПРЕОБРАЗОВАТЕЛЕЙ ВЛАЖНОСТИ //INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE" INNOVATIVE TRENDS IN SCIENCE, PRACTICE AND EDUCATION". – 2023. – Т. 2. – №. 2. – С. 94-102.

